להכי כתביה קרא דלא תיתי מבינייא. [1] תימה על סוגיא זו דבפ׳ בתרא (דף קטו:) דרשינן אשר יעלה עולה מה העלאה שהיא גמר עבודה אף כל שהיא גמר עבודה ומקבל והיולק והבולו והפותת והמולח כו׳: **יכול** חוץ לשלש מחנות. ונילף גז״ש מפרים הנשרפים כדילפי׳ בהרוגי ב״ד בפ׳ נגמר הדין (סנהדרין דף סב:) ואפי׳ אינה מופנה ילפינן בגילוי מלתא כיון דלא אשכחן מחוץ למחנה אלא חוץ לשלש מחנות:

ולא בעי אל פתח אהל מועד. אע״ג דאיצטריך לקמן (דף קיג:) למעוטי רובע ונרבע ופרת חטאת וקדשי בדק הבית טובא פתח אהל מועד כתיבי:

ה״ג **ולרבא נכתוב רחמנא ואל פתח אהל מועד מחוץ למחנה ובמחנה למה לי.** וקא קשיא ליה לרבא ל״ל לכתב רחמנא כלל מחוץ למחנה ובמחנה וכן פי׳ הקונטר׳: **המעלה** בזמן הזה. לעיל פירשתי בריש קדשי קדשים (דף ס.) גבי מזבח שנפגם ופירשתי מ״ט [נקט] הכא המעלה ולא נקט השוחט:

ריש לקיש אמר פטור קדושה ראשונה כו׳. תימה דלא פריך עליה מהנך משניות דפריך בפ״ק דמגילה (דף י.) אר׳ יאחק דאמר שמעתי שמקריבין בבית חוניו: **רבי** יוחנן אמר חייב חיבורי עולין בעולין דמו. וא״ת למה לי חיבורי הא שמעינן ליה לר׳ יוחנן דאמר בפ׳ הקומץ רבה (מנחות דף כו:) יש הקטרה בפחות מכזית וכיון דחשיב הקטרה בפנים מחייב בחוץ כדאמר לקמן (דף קח:) גבי מוקטרי פנים שחסרו דחיידין עליהם בחוץ כיון דבפנים הוא הקטרה דמהדרינן פוקעין וי״ל הא דחשיב ליה לר׳ יוחנן הקטרה היינו לענין מקטיר לחצאין שמשלים אח״כ ואע״ג דבפרק כל המנחות בחוט מלה (מנחות דף נח.) חשיב ליה הקטרה גבי שאור ודבש דאמרי׳ יש קומץ פחות משני זיתים ויש הקטרה פחות מכזית שאני התם דכתיב קרא ועוד דבשחוטי חוץ מיפטר טפי כדדרשינן הכא על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר ועוד דהא איתקש מחשבות זו לזו אכילת מזבח לאכילת אדם ומדחשב על מנת להקטיר חוץ למקומו לא מיפטלא בפחות מכזית ש״מ דמקטיר בחוץ לא מחייב בפחות מכזית:

פיתי מבינייא. משחיטה וזריקה דכי פרכת מה לשחיטה שכן פוסלת אלא לשם אוכלין בפסח זריקה תוכיח מה לזריקה שכן זר חייב עליה מיתה שחיטה תוכיח וחזר הדין הלך השוה שבהן שהן עבודה וחייבין עליהן בחוץ אף אני אביא קמילה וקבלה שהן עבודה ויתחייב עליהן בחוץ: **אם כן.** דמייתי [טו] מבייניא לחייב בחוץ על עבודות שאינם מפורשות בפרשה ויש להביאן במה הלך לא יאמר בזריקה ותיתי מבייניא משחיטה והעלאה: ה״ג **להכי כתבה קרא דלא** [טו] **אתיא מבייניא.** למימר דאע״ג דאתיא מבייניא לא תיתי מבייניא: **שחט וזרק בהעלם אחד לר׳ ישמעאל.** דנפקא ליה זריקה מדם שפך [יז] בעומס של שחיטה: **אינו חייב אלא אחת.** דחד כרת וחד לאו הוא: **לר״ע.** נפקא [יח] ליה מאו זבח דכתיב (ויקרא ז) גבי העלאה: **חייב שתים.** משום דשמות מחולקין: **אם העלה ואם העשה.** הזכיר העלאה לבדה והשאר כללן בעשיה אחת למימרא דלא מחייב אכולהו אלא חדא: [כ] **פגינהו** [יט] **קרא.** הוציא העלאה מכלל שאר עשיות למימרא דמחייב עלה בלאפי נפשה ואשארא באפי נפשייהו: **שחט וזרק והעלה לר״ם.** דין לר׳ ישמעאל דין לר״ע חייב שתים לר׳ ישמעאל כיון דכולם בהעלם [אחד] מחייב בהעלאה חדא דאית לה קרא בהדיא ואשמיטה וזריקה חדא דמחד קרא נפקי ולר״ע אשחיטה מיחייב חדא והעלאה [כ] וזריקה חדא ובהא לא פליג אביי אדר׳ אבהו דלאביי נמי לדברי הכל חייב שתים חדא להעלאה וחדא לשאר עשיות: **ס״ר** [כא] **או אשר ישחט מחוץ למחנה יכול עד שישחט חוץ לשלש מחנות.** ונילף גז״ש מפרים הנשרפים כדילפינן בהרוגי ב״ד בסנהדרין (דף מב:): **ס״ל.** ברישיה דקרא או עז במחנה: **אי במחנה יכול.** אף במחנה שכינה אלא שאינה מקום שחיטתו כגון שחט עולה בדרום יהא חייב: **ס״ל מחוץ למחנה.** דמשמע חוץ לשלש מחנות: **מה נהנו.** מיוחד שאינו ראוי לשחיטת שוס זבח אף במחנה כגון במחנה לויה שאינו ראוי לשחיטה [כב] לשוס זבח: **נלכוב קרא במחנה ואל מחוץ למחנה.** חוץ למעוטי עולה בדרום ובמחנה לפרוסי דלא בעינן חוץ לשלש מחנות, ואל פתח אהל מועד לא הביאו למה לי: **לאו למעוטי גגו של היכל.** דהכי משמע [כג] אלא הביאו לפתח אהל מועד יצא זה שהביאו לעזרה: ופרכינן **ונרבה.** דפטור אגגו דמשמע [כד] כל חללה של עזרה קרי אל פתח: **ניכלוב אל פתח.** למעוטי גגו ולמעוטי עולה בדרום שהרי בא אל פתח וממילא משמע חיובא במחנה לויה שלא הביאו אל פתח: **מחוץ למחנה ובמחנה ל״ל לאו לאיפוי גגו.** אתא במחנה והדר אתא מחוץ דלא תימא מבמחנה איתרבי נמי שוחט עולה בדרום ת״ל מחוץ למידרש דבעינן מקום שאינו ראוי לשחיטת שוס זבח ואל פתח איצטריך לדרשא אחריתי [טו] הרלאו לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ יצאו פרת חטאת וקדשי בדק הבית:) **לאו** (לאיתויי [**כולה**] **בפנים כו׳.** לעולם גג היכל לא מיחייב דלא קרינא ביה ואל פתח אהל מועד לא הביאו שהרי הביאו אלא לאיתויי היא בפנים ולזאתה בחוץ דלא תימא פתח אהל מועד היא לכך נאמר במחנה לאיתויי לחיובא והדר אתא מחוץ דלא תרבי מבמחנה שוחט עולה בדרום ומהו [כה] אל פתח אהל מועד לא הביאו אלא הביאו כדרך הבאתא [כו] קדשי קדשים בצפון תלמוד לומר מחוץ דלא חייב [כז] אלא משוס חוץ דאינו ראוי לשוס זבח יצא זה ואתא אל פתח למעוטי גגו דלא תרבייה דקאמרת שהוא מקום שאינו ראוי לשחיטת כל זבח דכיון דאשמעינן מחוץ דעולה בדרום פטור שמע מינה אל פתח אהל מועד לא אכדרך הבאתא קפיד אלא אהבאה כל דהו ובלבד שיהא כולו לתוך חלל העזרה: **שחיטה בחוץ היא.** והרי לא הביאו לבית השחיטה אל פתח ומאל פתח נפקא: **המעלה בזמן הזה.** בחוץ: **וקידשה לעפיד לבא.** והויא לה ירושלים בית הבחירה ושעת איסור הבמות היא: **כשהיו בונין בהיכל.** בימי עזרא: **לאו מכלל דר׳ אליעזר סבר לא קידשה.** הלכך עושין קלעים במקום חומה וחזרו וקדשו בקידוש המפורש במסכת שבועות (דף יד.): **עלם.** אין מלוה להעלותו אם פירש כדאמרן בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פה.): **לשם**

תיתי מבינייא א״כ לא יאמר בזריקה ותיתי מבינייא [א] **ותיתי משחיטה מה לשחיטה שכן נפסלת שלא לשם אוכלין בפסח תיתי מהעלאה מה להעלאה שכן ישנה במנחה** [ב] **ותיתי מבינייא** [ג] להכי כתיב קרא למימר [ד] **דלא אתא מבינייא** [ה] אמר ר׳ אבהו שחט וזרק לדברי ר׳ ישמעאל חייב אחת לדברי ר״ע חייב שתים [ו] אביי אמר אפי׳ [לדברי] ר״ע אינו חייב אלא אחת דאמר קרא [1] שם [ז] תעשה הכתוב עשאן לכולן עבודה אחת זרק והעלה לדברי ר׳ ישמעאל חייב שתים לדברי ר״ע אינו חייב אלא אחת אביי אמר אפי׳ [לדברי] ר״ע [א] חייב שתים [ח] להכי פלגינהו קרא [1] שם תעלה ושם תעשה שחט וזרק והעלה לדברי הכל חייב שתים ת״ר [2] [ט] במחנה [י] יכול השוחט עולה בדרום יהא חייב ת״ל [יא] אל) מחוץ למחנה יכול חוץ לשלש מחנות [ת״ל [2] או עז במחנה] (מנין אף במחנה לוייה ת״ל במחנה) אי במחנה [יב] יכול השוחט עולה בדרום יהא חייב ת״ל [יג] אל מחוץ למחנה מה חוץ למחנה מיוחד שאין ראוי לשחיטת [יד] קדשים ולשחיטת כל זבח יצא דרום שאע״פ שאין ראוי לשחיטת קדשי קדשים ראוי לשחיטת קדשים קלים אמר עולא השוחט על גגו של היכל חייב הואיל ואין ראוי לשחיטת כל זבח מתקיף לה רבא א״כ ניכתוב קרא [טו] (אל) מחוץ למחנה ולא בעי [3] אל פתח אהל מועד אל פתח אהל מועד ל״ל לאו [כ] למעוטי גגו ולרבא א״כ נכתוב אל פתח אהל מועד [טז] במחנה (ואל) מחוץ למחנה ל״ל לאו לאתויי גגו אמר רב מרי לאיתויי [יז] [כא] כולה בפנים וצוארה בחוץ [צוארה] בחוץ פשיטא אמאי קפיד רחמנא אשחיטה ושחיטה בחוץ היא אלא לאיתויי [כב] כולה בחוץ וצוארה בפנים איתמר המעלה בזמן הזה ר׳ יוחנן אמר [כג] חייב ריש לקיש אמר פטור ר׳ יוחנן אמר חייב [כד] קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ריש לקיש אמר פטור קדושה ראשונה קידשה לשעתה ולא קידשה לעתיד לבא נימא דבפלוגתא דר״א ור׳ יהושע [כה] קמיפלגי [כו] דתנן א״ר אליעזר [כז] כשהיו בונין בהיכל היו עושים [כח] קלעים בהיכל קלעים בעזרות אלא שבהיכל בונין מבחוץ ובעזרה [כט] בונין מבפנים א״ר יהושע שמעתי [ל] שהיו [לא] מקריבין אע״פ שאין בית [לב] ואוכלים קדשי קדשים אע״פ שאין קלעים קדשים קלים ומעשר שני אע״פ שאין חומה מפני שקדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא לאו מכלל דר״א סבר לא קידשה [לג] א״ל רבינא לרב אשי ממאי דלמא דכולי עלמא קדושה ראשונה קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא ומר מאי דשמיע ליה קאמר ומר מאי דשמיע ליה קאמר וכי תימא קלעים לר׳ אליעזר למה לי לצניעותא בעלמא איתמר [לד] **המעלה** [יד] ואין בו כזית ועצם משלימו לכזית רבי יוחנן אמר [לה] חייב ריש לקיש אמר פטור ר׳ יוחנן אמר חייב חיבורי עולין בעולין דמו ריש לקיש אמר פטור חיבורי עולין לאו בעולין דמו בעי רבא [לו] המעלה חייבין עליו בחוץ יצאו פרת חטאת וקדשי בדק הבית:) **לאו** (לאיתויי [**כולה**] **בפנים כו׳.** לעולם גג היכל לא מיחייב דלא קרינא ביה ואל פתח אהל מועד לא הביאו שהרי הביאו אלא לאיתויי היא בפנים ולזאתה בחוץ דלא תימא פתח אהל מועד היא לכך נאמר במחנה לאיתויי לחיובא והדר אתא מחוץ דלא תרבי מבמחנה שוחט עולה בדרום ומהו [לח] אל פתח אהל מועד לא הביאו אלא הביאו כדרך הבאתא [לט] קדשי קדשים בצפון תלמוד לומר מחוץ דלא חייב [מ] אלא משוס חוץ דאינו ראוי לשוס זבח יצא זה ואתא אל פתח למעוטי גגו דלא תרבייה דקאמרת שהוא מקום שאינו ראוי לשחיטת כל זבח דכיון דאשמעינן מחוץ דעולה בדרום פטור שמע מינה אל פתח אהל מועד לא אכדרך הבאתא קפיד אלא אהבאה כל דהו ובלבד שיהא כולו לתוך חלל העזרה: **שחיטה בחוץ היא.** והרי לא הביאו לבית השחיטה אל פתח ומאל פתח נפקא: **המעלה בזמן הזה.** בחוץ: **וקידשה לעפיד לבא.** והויא לה ירושלים בית הבחירה ושעת איסור הבמות היא: **כשהיו בונין בהיכל.** בימי עזרא: **לאו מכלל דר׳ אליעזר סבר לא קידשה.** הלכך עושין קלעים במקום חומה וחזרו וקדשו בקידוש המפורש במסכת שבועות (דף יד.): **עלם.** אין מלוה להעלותו אם פירש כדאמרן בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פה.): **לשם**

הבאתו: [כו] חייב משום חוץ אלא דאינו ראוי כו׳ כמל״ל (באה״מ):

עין משפט נר מצוה

יב א מיי׳ פי״ט מהל׳ מעה״ק הלכה יא ועי׳ רש״ק:
יג בגד מיי׳ פרק י״ח מה״ק הלכה טו:
יד ה מיי׳ שם פרק י״ט הל׳ טו:
טו ו מיי׳ פ״א מתלמות בית הבחירה הלכה ה:
טז ז מיי׳ פ״ו שם הלכה טו:
יז ח מיי׳ פי״ט מהל׳ מעשה הקרבנות הל׳ טו ופ״ו מהל׳ בית הבחירה הלכה טו:
יח ט מיי׳ פי״ט מהל׳ מעשה הקרבנות הלכה י:

תורה אור השלם

1. כי אם בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ שָׁם תַּעֲלֶה עֹלֹתֶיךָ וְשָׁם תַּעֲשֶׂה כֹּל אֲשֶׁר אָנֹכִי מְצַוֶּךָּ: דברים יב, יד
2. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַّחֲנֶה: ויקרא יז, ג
3. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוּ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ: ויקרא יז, ד

גליון הש״ס

גמ׳ **דלא אתא מבייניא.** עי׳ יומא דף סג ע״ב תוס׳ ד״ה זריקה:

מוסף רש״י

לדברי ר׳ ישמעאל חייב אחת. אינו מייב אלא מעלת אחת, דמייתי ליה לזורק מכרת דכתיב בשוחט, וכיון דחד כרת וחד לאו אתרוייהו אין חילוק מעלת בגיסה כי עבדינהו בהעלם אחת: **לדברי ר״ע.** דילף זורק מכרת דכתיב גבי מעלה, הוו להו שוחט וזורק שני כריתות וחייב שתים: **אפי׳ לדברי ר״ע אינו חייב אלא אחת.** דאע״ג דאיכא שתי כריתות, הואיל ואין בהן אלא מחייבה אחת אין חילוק מעלת בגיסה, דאילו במעלה כתיבא מחייבה בחדא נפשה (דברים יב) השמר לך פן תעלה עולותיך, ואילו שוחט וזורק אין בהם מחייבה אלא מחיקש דאיתקש להעלה, דכתיב שם מעלה עולותיך ושם מעשה, איתקש שאר עשיות להעלה ומהכא נפקא לשוחט וזורק (סנהדרין לד:) **קדושה ראשונה.** **של בית:** קידשה לשעתה כו׳ לעתיד לבא. כי היכי דסבירא ליה בקדושת האהל (לעיל ס: סב. מכות יט.) **ולא קידשה לעתיד לבא.** קדושה שנתקדשה ירושלים אינה קדושה לעולם ומשתרבה הותרו הבמות (מגילה י.) **היו עושים קלעים.** במקום החומה וכונס את כתלי החומה אלא הקלעים וכן לעזרות (שבועות טז.). קס״ד במקום חומות היכל, שיהא מזבח הנעשי בעזרה קרוי אצל פתח אהל מועד, שאלמלא כן לא היו מקריבין עד שיגמר הבנין, והם התחילו להקריב קרבנות ומבנאו אם בימי כורש כמו שכתוב בספר עזרא, ועד עשרים ושנים שנה אחרי כן לא נגמר הבית בשנת שלש לדריוש האחרון: בונין מבחוץ. שהיו הקלעים פרושים לפנים מעובי החומה שלא יכנסו הבונין לתוך ההיכל (מגילה י.). נתנו הקלעים לפנים ממקום החומה וכונס את החומה מבחוץ שלא יזוז עיניהם מן ההיכל, וקס״ד דהתם קלעים לר״א כדי להכשיר העזרות להקריב קרבן, דאם אין בית אין קרבן, דקדושה ראשונה שם (שבועות שם) **דמר מאי דשמיע ליה קאמר.** ולא משום לוחץ קדושה (מגילה שם) **מקריבין אע״פ שאין בית.** דקדושת הבית קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבא (לעיל סב.): אע״פ שאין חומה. כיוונים קודם שנבנית החומה (שבועות שם) **המעלה.** בחוץ חיבורי עולין. עולין בשר, חיבורי עולין עצם (מנחות כג.):

מסורת הש״ס

א) סנהדרין לד:. ב) שם ע״ש, ג) ע׳ ירושי׳ כלאים פ״ח ה״א, שבת פ״ז ה״ב, סנהדרין פ״ז ה״ה, ד) ע׳ ת״כ אחרי פרש׳ ו ה״ג. ה) [לעיל ס: מגילה י. מגיגה ג: מכות יט. שבועות טז. חולין ז. ערכין לב: תמורה כא.] ע׳ ירושי׳ מע״ש פ״ג ה״ג, סנהדרין פ״א סה״ג, ו) מגילה י. שבועות טז. עדיות פ״ח מ״ו, ז) [לעיל סב.], ח) מנחות כג., ט) יומא סג תמורה י יג., י) עי׳ ל״ק.

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ שכן ישנה במנחה שחיטה תוכיח תיתי מבייניא: (ב) רש״י ד״ה פלגינהו ל״ל קורס ד״ס שם תעלה:

שינויי נוסחאות

א) נ״ל מבייניא אלא להכי כתיב קרא כו׳ (והשאר ליתא). כ״ג רש״ל וכן בס״ (שמכ״ה). נ״ל בזריקה ותיתי משחיטה (כי״מ): ב) נ״ל מבייניא אלא להכי כתיב קרא ולא אתיא מבייניא למימר דאע״ג דאתי מבייניא לא תיתי מבייניא אמר ר׳ אבהו כו׳ (שמכ״י, כפי הגר׳ עפ״י רש״י): ג) שם תעלה ושם תעשה כל אשר אנכי מצוך הכתוב עשאן עשייה אחת דרק כו׳ (ש״מ וכנ״ז בב״מ). נ״ל ושם תעשה ערבינהו רחמנא לכולהו עשיות עשייה אחת לכולן זרק כו׳ (כי״צ). ועי׳ בה״ז מש״כ בגיל׳ הרמב״ם והרלב״ד: ד) נ״ל ת״ר מחוץ למחנה יכול חוץ לשלש מחנות מנין אף במחנה לוייה ת״ל במחנה אי במחנה יכול השוחט (כי״ר ב׳ וק׳). וכ״ג ת״ל בכמה מקומות ע״ש. בכי״מ וי׳ וש״מ גרס׳ כל מה שלפניו בסוגריים עגולים, ולית״ל שם מה שבסוגריים המרובעים [אלא ששם ת״ל מחוץ למחנה אי מחוץ למחנה יכול חוץ כו׳]. וכ״כ גם בת״כ אחרי מות פרשא ו׳ ובילקו״ש. ולפנינו הוגה ע״פ ד׳ פפד״מ, מתמת הכפילות: ה) ת״ל או אשר ישחט מחוץ למחנה יכול כל״ל (ב״ש, וכ״ה ברש״י ותוס׳). נ״ל מועד ומחוץ למחנה ולא בעי במחנה, במחנה ל״ל (כי״צ, וכ״ה במיוחס לר״ח, וכנ״ז בכי״מ ור׳ ב׳). ולפי״ז קס ״במחנה״ מיותר ול״ב: ו) נ״ל לא לאתויי. וכל״ל ברש״י (*ש״מ): **יא)** אליעזר שמעתי כשהיו (*ש״מ): **יב)** נ״ל ובעזרות (*ש״מ): **יג)** קידשה לעתיד לבוא כל״ל (ש״מ): **יד)** המעלה **אבר** שאין בו כל״ל (*ש״מ): **טו)** דמיתתינן (*ש״מ): **טז)** נ״ל ולא (כתה״י וד״ח). ולרוץ למתוק הנקודה שאחר מיתת מבייניא, כי כל הדיבור הוא לשון הגמ׳ לפי גי׳ רש״י וכמ״ש בתוס׳ ב: **יח)** שפך הכתוב בעונש כל״ל (*ש״מ). [בל״ק הגיה יחשב (במקום שפך) ועמ״ש בעמ׳ הקודם אות י׳ ואות כח]: **יח)** נ״ל דנפקא (*ש״מ): **יט)** עי׳ ב״ש. ול״ע דהא רש״י בד״ה אם מעלה אייבי להדיא מדברי אביי דלעיל דאשאר עבודות לא מיחייב אלא חדא. [ותע״ג דלעיל לא סיחכר בגמ׳ ״אם מעלה״, יעו׳ בש״נ אות ג]: **כ)** ואהעלאה (*ש״מ): **כא)** נ״ל ת״ל או אשר (צ״ק). ולאה לעיל אות ה. נ״ל אי אשר (ותיבת ת״ר נמחק) (ש״מ). [בת״ל גורס בגמ׳ ת״ר או אשר ישחט וכו׳ ולפ״ז מ״ש הנוסח ברש״י כלפינו]. וע׳ דק״ס: **כב)** לשחיטת שום (כי״ר): **כג)** מי שלא כל״ל (*ש״מ): **כד)** דמשמע אל פתח כל חללה של עזרה כל״ל והס״ל ותיבת קרי נמחק (ש״מ): **כה)** נ״ל ומאי (ש״מ): **כו)** בכתה״י וש״מ (צ״ק): **כז)** לשחיטת כל זבח אף במחנה שאין ראוי לשחיטת כל זבח יצא (ש״מ, ת״כ וילקו״ש שם, ובעיי״ז בבי״צ): **כח)** קרא במחנה ומחוץ למחנה כל״ל (וד״מ). וכ״ס בכל כתה״י וש״מ אלא ששם ואל מחוץ, וכ״כ ברש״י): **כט)** מועד, מחוץ למחנה ובמחנה למה לי כל״ל (ב״ש, וכ״ה ברש״י ותוס׳). נ״ל מועד ומחוץ למחנה ולא בעי במחנה, במחנה ל״ל (כי״צ, וכ״ה במיוחס לר״ח, וכנ״ז בכי״מ ור׳ ב׳). ולפי״ז קס ״במחנה״ מיותר ול״ב: ו) נ״ל לא לאתויי. וכל״ל ברש״י (*ש״מ): **יא)** אליעזר שמעתי כשהיו (*ש״מ): **יב)** נ״ל ובעזרות (*ש״מ): **יג)** קידשה לעתיד לבוא כל״ל (ש״מ): **יד)** המעלה **אבר** שאין בו כל״ל (*ש״מ): **טו)** דמיתתינן (*ש״מ): **טז)** נ״ל ולא (כתה״י וד״ח). ולרוץ למתוק הנקודה שאחר מיתת מבייניא, כי כל הדיבור הוא לשון הגמ׳ לפי גי׳ רש״י וכמ״ש בתוס׳ ב: **יח)** שפך הכתוב בעונש כל״ל (*ש״מ). [בל״ק הגיה יחשב (במקום שפך) ועמ״ש בעמ׳ הקודם אות י׳ ואות כח]: **יח)** נ״ל דנפקא (*ש״מ): **יט)** עי׳ ב״ש. ול״ע דהא רש״י בד״ה אם מעלה אייבי להדיא מדברי אביי דלעיל דאשאר עבודות לא מיחייב אלא חדא. [ותע״ג דלעיל לא סיחכר בגמ׳ ״אם מעלה״, יעו׳ בש״נ אות ג]: **כ)** ואהעלאה (*ש״מ): **כא)** נ״ל ת״ל או אשר (צ״ק). ולאה לעיל אות ה. נ״ל אי אשר (ותיבת ת״ר נמחק) (ש״מ). [בת״ל גורס בגמ׳ ת״ר או אשר ישחט וכו׳ ולפ״ז מ״ש הנוסח ברש״י כלפינו]. וע׳ דק״ס: **כב)** לשחיטת שום (כי״ר): **כג)** מי שלא כל״ל (*ש״מ): **כד)** דמשמע אל פתח כל חללה של עזרה כל״ל והס״ל ותיבת קרי נמחק (ש״מ): **כה)** נ״ל ומאי (ש״מ): **כו)** בכתה״י וש״מ

ראש יונה. של עולת העוף והעלו בחוץ: מלח אי פריש מצוה לחזור ולמולחו כדכתיב (ויקרא ב) ולא תשבית מלח ברית: **שעת הכושר.** ליקרב בפנים: **שכן קדש מקבלו.** אע"פ שהוציאו אם חזר והכניסו והעלהו לא ירד כדאמרן בהמזבח מקדש (לעיל דף פד.) הלן והיולא

שחיטת לילה איכא בינייהו. לכאורה רבי ורבי אלעזר בר"ש סברי כר"ש דאמר בפרק המזבח מקדש (לעיל דף פד.) נשחטה בלילה אם עלתה לא תרד דהשתא קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר אבל לרבי יהודה דאמר אם עלתה תרד בין לרבי בין לרבי אלעזר בר"ש שחט בלילה בפנים והעלה בחוץ לא מבעיא (ליה) לרבי יוסי הגלילי דפטור אלא אפילו לרבנן נמי פטור כדמוכח בסוף פירקין (לקמן קיא:) גבי הא דתנן ר"ש אומר כל שחייבין עליו בחוץ חייבין על כיולא בו בפנים שהעלה בחוץ ומפרש זעירי גופיה שחיטת בהמה בלילה איכא בינייהו וה"ק השוחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור פירוש דאין מתקבל בפנים כר' יהודה דאמר אם עלה (לא) ירד שחט בחוץ והעלה בחוץ חייב אלמא דאפילו לרבנן דמחייבי שוחט בחוץ ומעלה בחוץ מודו בשוחט בלילה בפנים ומעלה בחוץ דפטור לר' יהודה וקלא תימה זעירי ורבה אמאי נקטי הכא שחיטת לילה וקבלה בכלי חול דהיינו כמו נשפך דמה דלא הוי אלא לר"ש דלרבי יהודה תרוייהו ירדו הוי להו למימר איכא בינייהו נשחטה חוץ לזמנו וחוץ למקומו דלכולי עלמא לא ירד דהרי קדש מקבלו ולא היתה לו שעת הכושר ושמא אגב דנקטי רבה וזעירי בסוף פירקין (שם) גבי פלוגתא דר"ש ורבנן שחיטת לילה וקבלה בכלי חול נקטי נמי הכא ולרוץ לדקדק לר' יהודה דאמר (לעיל דף פד.) בילא דמה אם עלה ירד הרי זורק מקלא דמיס בחוץ דחייב אע"ג דאין קדש מקבלו ושמא לרבי יהודה לא היה חייב והא דדרשינן מקרא לרבות הזורק למא בשחוטי חוץ ולא בשחוטי פנים מידי דהוה אשחיטת לילה בסוף פירקין אגב לרבי יוסי הגלילי אליבא דרבי יהודה ודאי לא משכחת לה זורק בחוץ דחייב ועוד נראה דהא דמיפטר לר' יהודה משום דאין קדש מקבלו היינו כשאין קדש מקבלו מחמת פסול אחר מלבד פסול זה שילא לחוץ והעלהו וניחא נמי דמתני' מחייב הקומץ והלבונה והקטרת ומנחת כהנים שהעלן בחוץ אף על גב דאמרינן ברים המזבח (לעיל דף פג.) דמנחות לר"י הגלילי ירדו וכן נסכים הבאים עם הזבח דאמרינן לדברי כולן ירדו וברייתא דנסמוך (דף קט.) דמרבי פסולין לא חשיב נשחטה בלילה ונשפך דמה שמע מינה דרבי יהודה היא ולא מהני דמשום דירדו ואפילו הכי מחייב אקומץ ומנחת נסכים ויסוך היין והמים והיינו טעמא כדפרישית וקלא קשה לרבי יהודה אין מתיישב מה שהשיב ר' אלעזר בר"ש תחת ר"י הגלילי דאכתי תיקשי ליה אף הקומץ בפנים והעלה בחוץ כיון שהוציאו פסלו: **רבנן סברי מיגו.** (שם) בחיסור כולל פליגי כדמפרש בסוף גיד הנשה (חולין דף קא.):

ראש בן יונה שאין בו כזית ומלח משלימו לכזית מהו א"ל רבא מפרזקיא לרב אשי לאו היינו פלוגתייהו דר' יוחנן ור"ל תיבעי לרבי יוחנן ותיבעי לר"ל תיבעי לר' יוחנן ע"כ לא קאמר ר' יוחנן התם אלא עצם דמינא דבשר הוא אבל מלח דלאו מינא דבר יונה הוא לא [א] תיבעי לר"ל ע"כ לא קאמר ר"ל התם אלא דאי פריש מינה לאו מצוה לאסוקי אבל הכא דאי פריש מצוה לאסוקי לא או דלמא ל"ש תיקון: ר' יוסי הגלילי אומר כו': [ב] השיב רבי תחת רבי יוסי הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שהיתה [ג] לו שעת הכושר תאמר בשוחט חוץ [ג] ומעלה בחוץ שלא היתה לו שעת הכושר השיב ר"א בר' שמעון תחת ר"י הגלילי מה לשוחט בפנים ומעלה בחוץ שכן קודש מקבלו תאמר בשוחט בחוץ [ד] שאין קודש מקבלו מאי בינייהו [ה] אמר זעירי [א] שחיטת לילה איכא בינייהו [ו] רבה אמר [ב] קבלה בכלי חול איכא בינייהו: טמא שאכל בין קודש כו': שפיר קאמרי ליה רבנן לרבי יוסי הגלילי [ז] אמר רבא כל היכא דנטמא טומאת [ח] הגוף ואחר כך נטמא בשר דכולי עלמא לא פליגי דחייב שכן [ט] טומאת הגוף בכרת כי פליגי בשנטמא בשר ואח"כ נטמא הגוף דרבנן סברי אמרינן מיגו ור' יוסי הגלילי סבר לא אמרינן מיגו ורבי יוסי [י] נהי דמיגו לא אמרינן תיתי טומאת הגוף דחמירא ותחול על טומאת בשר אמר רב אשי ממאי דטומאת הגוף חמורה דלמא טומאת בשר חמורה שכן אין לה טהרה במקוה: **מתני'** חומר בשחיטה מבעלייה ובעלייה מבשחיטה חומר בשחיטה [ג] שהשוחט להדיוט חייב [ד] והמעלה להדיוט פטור חומר בעלייה [ה] שנים [ו] שאחזו בסכין ושחטו פטורים [ז] אחזו באבר והעלו [ח] חייבין העלה חזר [ט] והעלה וחזר והעלה חייב על כל עלייה [י] דברי ר"ש ר' יוסי אומר [יא] אינו חייב אלא אחת [יב] ואינו חייב עד שיעלה לראש המזבח [יג] ר"ש אומר אפילו העלה על הסלע או על האבן חייב: **גמ'** מאי שנא המעלה להדיוט דפטור דכתיב [1] לה' בשחיטה נמי הכתיב [2] לה' שאני התם דאמר קרא [3] איש איש גבי העלאה נמי כתיב [4] איש איש [יד] מיבעי [יא] ליה לשנים [יב] שהעלו באבר חייבין אי הכי ה"נ מיבעי ליה [טו] לשנים שאחזו בסכין ושחטו שחייבין שאני התם דאמר קרא [2] ההוא אחד ולא שנים אי הכי גבי העלאה נמי הא כתיב [1] ההוא [יג] מיבעי ליה

כו': **שחיטת לילה איכא בינייהו.** לרבי שחט בהמה בלילה בפנים והעלה בחוץ פטור אלא היתה לה שעת הכושר דבשחיטתה נפסלה לר"א חייב שהרי הקדש מקבלו אשם עלה לא ירד: **רבה אמר קבלה בכלי חול איכא בינייהו.** שעת הכושר ליכא קדש מקבלו איכא דכל שפסולו בקדש הקדש מקבלו: **כל היכא דנטמא גופו של זה ואח"כ נטמא הבשר.** ואפילו ע"י אחרים מודה ר' יוסי הגלילי דחייב כדאמרן מה לי על ידו מה לי ע"י אחרים דטעמא דר' יוסי משום דאין איסור חל על איסור הוא [ד] וכאן איסור טומאת הגוף קודם: **כי פליגי בשנטמא בשר.** תחילה ונאסר על זה משום טומאת בשר אאין חייבין עליו חטאת [יד] וכי הדר נטמא הגוף אית ליה לר' יוסי אין איסור טומאת הגוף חל על איסור זה ואע"ג דאיסור כולל הוא דאיכא למימר דמיגו דמיתסר בשאר חתיכות טהורות משום טומאת הגוף נתסר נמי בהך לא אמרינן האי מיגו הלכך אין ראיה מטמא שאכל את הטהור לכאן להתם טומאת הגוף קדיס: **ורבנן סברי אמרינן מגו.** ואיסור כולל חל על איסור אחר דהא דאמרינן אין איסור חל על איסור באיסורי דעלמא קאמרינן: **נהי דלא אמרינן מגו.** לחול איסור על איסור ואפילו הוא כולל מיהו הני מילי היכא דאיכא שוין אבל הכא [טו] תיתי טומאת הגוף דחמירא ותיחול בכולל על טומאת בשר דקילא דהכי אמרינן בשחיטת חולין בפרק גיד הנשה (דף קא.) דרבי יוסי הגלילי לית ליה איסור חל על איסור אפילו ע"י כולל ובאיסור חמור לית ליה איסור חל על איסור כשהוא איסור כולל גבי אוכל גיד הנשה של עולה דאוקימנא כרבי יוסי הגלילי דקתני חייב שתים: **מתני' השוחט.** קדשים בחוץ לאכילת הדיוט חייב: **והמעלה להדיוט פטור.** משום העלאת חוץ וחייב משום עובד עבודת כוכבים ואם הזיד בעבודת כוכבים ושגג בהעלאת חוץ אינו מביא על שגגתו חטאת. וטעמא מפרש בגמ': **שנים שאחזו.** בגמרא מפרש לה: **העלה.** ונודע לו וחזר והעלה מאותה בהמה עצמה. ובגמרא מפרש פלוגתייהו: **שיעלה לראש המזבח.** שיבנה מזבח לשם כך ויעלה. וטעמא מפרש בגמרא: **גמ' דכתיב לה'.** ואל פתח אהל מועד לא יביאנו לעשות אותו לה' (ויקרא יז) מכלל דבעושה לשם הכתוב מדבר: **בשחיטה חוץ נמי לכתיב.** (שם) ואל פתח אהל מועד לא הביאו להקריב קרבן לה': **אש אש.** להביא אש ששתן לאש: **שאני הכא.** בשחיטה לא מצית למידרש אש אש לחייב שנים שאחזו בסכין ושחטו: **דהא לכתיב ההוא.** וקא סלקא דעתך וגכרת האש ההוא (שם):

יט א ב מיי' פרק יח מהלכות מעה"ק הלכה יח וע"ש בכלב"ד ובכ"מ:
כ ג מיי' פי"ח מהל' מעה"ק הלכה טו:
כא ד מיי' פי"ט שם הלכה ח:
כב ה מיי' שם הלכה יב ופי"ח הלכה טו:
כג ו מיי' פי"ט שם הלכה יב:
כד ז מיי' שם הל' יא ע"ש כ"מ:
כה ח מיי' שם הלכה ח:

גליון הש"ם

גמ' מיבעי ליה לשנים שהעלו. ע' תוספות שור הלכות שחיטה סי' ב ס"ק (כב) [נב]:

ליקוטים

והמעלה להדיוט פטור. מלשון הגמרא מעלה להדיוט פטור, נראה דדוקא בפירש להדיוט, ובסתמא חייב דסתמא לשמה קאי. ומלשון הר"מ ומסיום לשונו עד שיתכוין לשם, וגם אינו מביא כלל הלשון להדיוט, משמע דדוקא בפירש לשם אבל סתמא פטור. רצ"ע בדין זה. ומצד הסברא נראה דסתמא פטור דסתמא בחוץ לאו לשמה קאי דהיא עבודה [פסולה] ולמה נאמר דסתמא לשמה. ולשון הש"ס צ"ע. (מנ"מ מל' תל"ט)
מיבעי ליה לשנים שהעלו. [שו"ע יו"ד סי' ב' ס"ח, היו הכשר והפסול שוחטין כאחת שחיטה אחת, לא מיבעיא אם כל אחד סכינו בידו וכל אחד שוחט כו' אלא אפילו אוחזין שניהם בסכין א' ושוחטין, כיון דכח שניהם הוא פסולה, דהו"ל כאלו שחט כל אחד חציו כו']. כ"ה דעת התוס' חולין דף י"ד ד"ה השוחט והרשב"א והטור והש"ע. אבל הש"ך הביא דעת הג"א בשם א"ז שהביא תוספתא שכשרה בדיעבד אי ידע הכשר דלא פסק כחו עד גמר השחיטה. וכ"פ הי"ש ופר"ח. והב"ח הביא ה"ג דמכשיר באוחזין בסכין אחד. ועייניתי בה"ג וז"ל והיכא דאתחיל גוי לחודיה כו' אבל מסייע ודאי אין בו ממש עכ"ל. וי"ל דלא קרי מסייע כי אם כשהמסייע אינו יכול כדמשמע בגמ' שבת דף צ"ג וכפרש"י ז"ל שם בהדיא ד"ה אין בו, ובהא כו"ע מודים דאין בו ממש אבל בשיכול שחיטת שניהם מקרי ולא מסייע. ואומר אני אע"ג דמשמע שם דב' שעשאו האי כולא קבביד והאי כולא קבביד מדאצטריך קרא לפטור ב' שעשאו ולא מפיק ליה מבעשותה העושה כולה ולא העושה מקצתה, שמע מינה דהו"ל עביד כולה. ואע"ג דבובחים דף ק"ח משמע איפכא דאצריך קרא לשנים שהעלו שחייבים ופריך נמי התם ואימא ילפינן נמי מקרא דשנים ששחטו חייבים, שמע מינה דאי לאו קרא הו"א דכל אחד לאו כולה קבביד, י"ל התם אי לאו קרא הוה ילפינן משבת לפטורא דהא ר' שמעון קאמר לה התם ולשיטתיה דס"ל לפטורא גבי שבת, ולעולם אי לאו קרא כל חד כולה קבביד, מ"מ אין ראיה להקל כאן דמאי חזית דאזלת בתר שחיטת הכשר אימא לחומרא. עוד י"ל דלעולם כל חד לאו כולה קבביד, ושבת שאני דהא דחייב אפילו אין כל המלאכה נעשית על ידו משום דאשכחן במשכן כה"ג כמ"ש התוס' שם דף ג' ד"ה בעשותה, ובמיי' פ"ד מה' רוצח כתוב דטעמא דהכוהו ר' בני אדם בי' מקלות דפטירי בבת אחת מקרא דכל נפש, ועיין סנהדרין דף ע"ח, ובב"ק דף נ"ג איכא תרי לישני בכה"ג גבי שור שדחף חבירו לבור אי כל חד כוליה הזיקא עביד או כל חד פלגי הזיקא עביד

ע"ש עד אחר שור ושור פסולי המוקדשים שנגחו כו' ובתוספות שם (תנאות שור סי' ג' ס"ק נ"ב ע"ש עוד):

תורה אור השלם

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֻנוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו:
ויקרא יז, ט
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:
ויקרא יז, ד
3. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
ויקרא יז, ג
4. וְאֶלֹהִם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכֻם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח:
ויקרא יז, ח

מוסף רש"י

ומלח. כדכתיב וכל קרבן ומתחך במלח תמלח ואומר בהקומץ רבה (מנחות כא:) בג' מקומות המלח נתונה בלשכת המלח ועל גבי הכבש ובכלים המזבח (בעיל דד.): **ואחר כך נטמא בשר.** דטמא שאכל טהור וטמאהו במגעו, שקדמה טומאת גופו לטומאת קדש, מודה ר' יוסי דחייב, דכיון דאיטמי גופיה אתסר בקדש זה כאיסור כרת וכי הדר ואיטמי בשר איסור כרת דטומאת הגוף לא פקעה: כי פליגי בשנטמא בשר. תחלה ונאסר על הכנים בגלוי בעלמא והבשר אשר יגע וגו', רבנן אית להו איסור חל על איסור ע"י כולל והאי איסור טומאת הגוף כולל הוא, דכולל טהורות שהיו מותרות לו והטמאות שהיו אסורות לו, ומיגו דחייל אטהורות חייל נמי אטמאות ויש כאן איסור כולל: תיתי טומאת הגוף דחמירא וכו'. דהא אמרת דמודה הוא באיסור חמור, והכא איתוסף ביה כרת (חולין קא.) **שנים שאחזו בסכין ושחטו פטורים.** מתנאת דשחוטי חוץ (קדושין מג.):

שינויי נוסחאות

א] גמ"מ נוסף או דילמא לא שנא: **ב]** ל"ל שכן היתה (כתה"י וש"מ): **ג]** מיכת חוץ נמתק (ש"מ). נ"ל בחוץ (*פרי"ד): **ד]** בחוץ ומעלה בחוץ שאין (כתה"י וש"מ): **ה]** מיכת טומאת נמתק (כתה"י וש"מ): **ו]** נ"ל שכן קדמה טומאת הגוף (כי"ר ב' וק' וכני"ז בפרי"ד). נ"ל דחייב דאיסור כרת קדים כי פליגי (חולין קא ע"א): **ז]** יוסי הגלילי (רוב כתה"י וש"מ): **ח]** והעלוהו (כתה"י וש"מ): **ט]** ל"ל וחזר (ש"מ). כרוב כתה"י ליתא חזר והעלה: **י]** עלייה ועלייה (כתה"י וש"מ). [כד' וילנא סוסיפו כשגגה מיכת חטאת גמ"מ]: **יא]** ההוא מיבעי ליה (כתה"י וש"מ): **יב]** לשנים שאחזו באבר והעלוהו שחייבין (כתה"י, פרי"ד, ש"מ, תוי"ט): **יג]** ההוא, ההוא מיבעי ל"ל (*ש"מ):
יד] נ"ל כרת (כי"פ): **טו]** הכא שאין שניהם שוין תיתי כו' (צ"ק): **טו]** כל"ו מחייבא:

שוגג אנוס ומוטעה. קנת קסה אנוס ל״ל קרא פסיטא דאונס רחמנא פטריה ושמא האי אנוס פרטו לאומר מותר ותימה ל״ל קרא למיפטריה מכרת כשהוא שוגג פסיטא בר קרבן הוא י״ל ס״ד אמינא אי לא מייתי קרבן ליהוי בכרת דהא לאחר הבאת קרבן דוקא כתיב ונסלח לו:

ט) **והמעלה להדיוט פטור.** פי׳ בקונטרס פטור משום העלאת חוץ וחייב משום עובד עבודת כוכבים ואם הזיד בעבודת כוכבים ושגג בהעלאת חוץ אינו מביא על שגגתו חטאת ותימה אמאי יתחייב מעלה לחבירו משום מעלה בחוץ כיון דמזיד בעבודת כוכבים ואם מידיעתו הוא דמומר לעבודת כוכבים מומר לכל התורה כולה ובחנם דחק עצמו בקונטרס דמעלה לחבירו אין שייך לחייבו משום עבודת כוכבים כיון דאין מתכוין לשם עבודת כוכבים יט): **להוציא** שעיר המשתלח. היינו לאחר הגרלה דקודש הגרלה מיחייב אתרוייהו כדמוכח פרק שני שעירי (יומא דף סב:):

דברה תורה כלשון בני אדם. בפרק אלו מציאות (ב״מ דף לא:) פירשתי: **אכל בהמה כתיב.** לפיכך העלה כמה אבריה זה אחר זה אינו חייב אלא אחת אקמא מיחייב דאייתיה כ) לכולה בהמה ואאחריני פטור דכבר חסרה דמה שהעלה הרי הוא כנאבד ומ״מ אכל אבר ואבר [א״א] אבל אבר אחד שהעלה לאחאין לכ״ע לא מיחייב אלא אחת ומיחייב אזית קמא ורבי יוחנן אמר מחלוקת באבר אחד דמר סבר מוקטרי פנים שחסרו והעלן בחוץ חייב וכי כתיב לעשות אותו אשמחוטי פנים דהא מהדרינן פוקעין ומר סבר פטור כר׳ ישמעאל דלעיל וקסבר דלא מהדרינן פוקעין [אבל בד׳ וה׳ אבריה חייב על כל אבר] לכ״ע ואת״ת מאי טעמא לא מיחייב אזית שני נהי דלא מהדרינן פוקעין מ״מ אם מתחך אבר אחד לכמה זיתים חייב להעלות את כולן א״כ הקטרה הוא ואמאי לא מיחייב עלה בחוץ וי״ל דהא מיחייב כב) להקטיר הכל לאו משום דתיהוי חשובה הקטרה בחצי אבר אלא משום דכולה חדא הקטרה היא וכיון שהתחיל בה גומר אבל אי מהדרי׳ פוקעין שחסרה ונקטרה כג) שאר מזה יש ללמוד דחשיבא הקטרה בחצי אבר וכ״ג שיטה זו ובקונטרס פי׳ בע״א: **לא נחלקו אלא** במוקטרי חוץ שחסרו והעלן בחוץ מר סבר חייב. פי׳ בקונטרס וכי כתיב אותו למעוטי פחות מכזית אתא אמין הקטרה שלימה וכדדרש לקמן וא״ת ומאי טעמא בעי קרא למעוטי פחות מכזית היכן מצינו שחייבה תורה בחצי שיעור וחצי זית חצי שיעור הוא דלא מצינו הקטרה להתחייב בפחות מכזית לא לענין מחשבה ושום דבר אלא דוקא גבי שאור ודבש דחייב בפחות מכזית למאן דאית ליה מכח קראי ושם לומר דשמא כיון דמהדרי׳ פוקעין פחות מכזית הוא אמינא דמחייב בחוץ אי לאו דכתיב אותו: **במאן** מהדרינן **פוקעין בו׳.** הא דמיחייבינן בריש פירקין (דף קז.) לר״ע מוקטרי פנים שחסרו והקריבן בחוץ היינו דוקא כגון אימורי או איברי עולה שחסרו דלא מפסלי בהכי אבל מנחה שחסרה וקטרת ולבונה שחסרו דמיפסלי מחמת חסרון פטור כדתנן לקמן (דף קט:) וכולן שחסרו כל שהוא והקריבן בחוץ פטור וגבי עולה קתני המעלה (עולת כזית) כד) חייב ומצטרפין לכזית להעלותן בחוץ וליחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא (ואימורים ומן האימורין בחוץ חייב) ומשמע בגמרא דבניתותרו מיירי דקתני בברייתא עולה ואימורין אין שלמים ואימוריהן

מעתה

למעוטי שוגג אנוס ומוטעה. דהכי דריש בת״כ כ) כל ההוא דגבי ונכרת כשיגנו בהווייתו ובדעתו ולא אנוס ולא שוגג מאיליו או מוטעה ע״י אחרים: **פרי ההוא לחיבי.** דס יחשב לאיש ההוא בשחיטה כתיב (ויקרא יז): **אלא לה׳.** דכתיב גבי שחיטה ל״ל: **להוציא שעיר המשתלח.** דמשמע הראוי ליקרב לשם חייבין עליו בחוץ ושאינו עומד לשם אין חייבין עליו בחוץ ולקמן בפ׳ בתרא (דף קיג:) דריש לה תנא דברייתא הכי וגלי בשחיטה והוא הדין להעלאה דהא מיגמר גמירי מהדדי כדאמרן [לעיל קז.] לערב פרשיות בר מהנך תרי חומרי דמתני׳ דמפרשי קראי בכולהו בין לחיובא בין לפטורא: **מה ת״ל איש איש.** גבי העלאה: **ושחטו פטורין.** כדילפינן לעיל דכתיב התם: **אכל בהמה כתיב.** על כל הבהמה הוא חייב ואינו חייב על אבר אחד אלכך כולה חדא העלאה היא ח): **אכל באבר אחד.** והקריבו לאחאין לאחר שהקריב שאר האיברים דאילו עליו לבדו אפילו הקריב אלם פטר ליה ר׳ יוסי או מיירי שפקע מעל האש וחזר והחזירו מ): **דברי הכל** י) **העלאה אחת היא.** דהא אותו כתיב אלם ולא חסר יא): **ור׳ יוחנן אמר מחלוקת באבר אחד.** ודכולי עלמא אותו אכל אבר ואבר כתיב ומאן דמחייב סבר מוקטרי פנים יב) שחסרו והעלו בחוץ חייב דהא מהדרינן פוקעין למזבח דהוו להו חסר וכי כתיב אותו אמוקטרי חוץ כתיב: **ומ״ם פטור.** דנפקא ליה מלא יביאנו כר׳ ישמעאל [לעיל קז.]: **לא נחלקו אלא במוקטרי חוץ כו׳ מר סבר חייב.** דכי כתיב אותו למעוטי פחות מכזית אתא אמין הקטרה שלימה וכדדרש ליה לקמן: **פוקעין.** שפוקעין יג) מעל האש: **דלא כר׳ יוסי** יד). דכיון דנפנים בני הקטרה ניהו ואע״ג דחסרו בחוץ נמי מיחייב טו) במוקטרי פנים שחסרו והעלו טו) בחוץ אלמא קסבר אבוה דשמואל דרבי יוסי אמוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ: **ויבן נח מזבח.** אלמא אפילו יז) בתת יחיד שהיא בחוץ אינה העלאה בלא מזבח: **על הארון.** בלא בנין מזבח לשם כך וקרי ליה העלאה: **גובהה בעלמא.** כדרך כל הארץ שיהא נוח להשתמש ולא לאחובת מזבח: **מזבח פתח אהל מועד כו׳.** האי קרא דריש ליה ר״ש בת״כ הכי וזרק הכהן את הדם על מזבח ה׳ פתח אהל מועד ולא מזבח בבמת יחיד בשעת היתר הבמות ובפרשת המעלה בחוץ כתיב: ה״ג **חייב יצא מיבעי ליה ה״ק לפיכך בשעת איסור הבמות העלה ע״ג הסלע או על גבי האבן חייב: יצא מיבעי ליה.** כיון דאמר אין מזבח בבמה בשעת היתר הבמות קאי הילכך יצא מיבעי ליה: **ה״ק לפיכך.** הואיל ובבמה בשעת היתר הבמות הויא הקטרה בשעת איסורו יח) אם העלו על הסלע חייב: **קרן וכבש ויסוד וריבוע.** דקי״ל דמעכבי במזבח המשכן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סב.) מהו שיעכבו בבמת יחיד: **בבמה גדולה.** אף נוב וגבעון שהיו במות ליבור וכל שכן שילה ובית עולמים:

מתני׳

למעוטי שוגג אנוס ומוטעה. דהכי דריש בת״כ כ) כל ההוא דגבי ונכרת כשיגנו בהווייתו ובדעתו ולא אנוס ולא שוגג מאיליו או מוטעה ע״י אחרים: **פרי ההוא לחיבי.** דס יחשב לאיש ההוא בשחיטה כתיב (ויקרא יז): **אלא לה׳.** דכתיב גבי שחיטה ל״ל: **להוציא שעיר המשתלח.** דמשמע הראוי ליקרב לשם חייבין עליו בחוץ ושאינו עומד לשם אין חייבין עליו בחוץ ולקמן בפ׳ בתרא (דף קיג:) דריש לה תנא דברייתא הכי וגלי בשחיטה והוא הדין להעלאה דהא מיגמר גמירי מהדדי כדאמרן [לעיל קז.] לערב פרשיות בר מהנך תרי חומרי דמתני׳ דמפרשי קראי בכולהו בין לחיובא בין לפטורא: **מה ת״ל איש איש.** גבי העלאה: **ושחטו פטורין.** כדילפינן לעיל דכתיב התם: **אכל בהמה כתיב.** על כל הבהמה הוא חייב ואינו חייב על אבר אחד אלכך כולה חדא העלאה היא ח): **אכל באבר אחד.** והקריבו לאחאין לאחר שהקריב שאר האיברים דאילו עליו לבדו אפילו הקריב אלם פטר ליה ר׳ יוסי או מיירי שפקע מעל האש וחזר והחזירו מ): **דברי הכל** י) **העלאה אחת היא.** דהא אותו כתיב אלם ולא חסר יא): **ור׳ יוחנן אמר מחלוקת באבר אחד.** ודכולי עלמא אותו אכל אבר ואבר כתיב ומאן דמחייב סבר מוקטרי פנים יב) שחסרו והעלו בחוץ חייב דהא מהדרינן פוקעין למזבח דהוו להו חסר וכי כתיב אותו אמוקטרי חוץ כתיב: **ומ״ם פטור.** דנפקא ליה מלא יביאנו כר׳ ישמעאל [לעיל קז.]: **לא נחלקו אלא במוקטרי חוץ כו׳ מר סבר חייב.** דכי כתיב אותו למעוטי פחות מכזית אתא אמין הקטרה שלימה וכדדרש ליה לקמן: **פוקעין.** שפוקעין יג) מעל האש: **דלא כר׳ יוסי** יד). דכיון דנפנים בני הקטרה ניהו ואע״ג דחסרו בחוץ נמי מיחייב טו) במוקטרי פנים שחסרו והעלו טו) בחוץ אלמא קסבר אבוה דשמואל דרבי יוסי אמוקטרי פנים שחסרו והעלו בחוץ: **ויבן נח מזבח.** אלמא אפילו יז) בתת יחיד שהיא בחוץ אינה העלאה בלא מזבח: **על הארון.** בלא בנין מזבח בלא כך וקרי ליה העלאה: **גובהה בעלמא.** כדרך כל הארץ שיהא נוח להשתמש ולא לאחובת מזבח: **מזבח פתח אהל מועד כו׳.** האי קרא דריש ליה ר״ש בת״כ הכי וזרק הכהן את הדם על מזבח ה׳ פתח אהל מועד ולא מזבח בבמת יחיד בשעת היתר הבמות ובפרשת המעלה בחוץ כתיב: ה״ג **חייב יצא מיבעי ליה ה״ק לפיכך בשעת איסור הבמות העלה ע״ג הסלע או על גבי האבן חייב: יצא מיבעי ליה.** כיון דאמר אין מזבח בבמה בשעת היתר הבמות קאי הילכך יצא מיבעי ליה: **ה״ק לפיכך.** הואיל ובבמה בשעת היתר הבמות הויא הקטרה בשעת איסורו יח) אם העלו על הסלע חייב: **קרן וכבש ויסוד וריבוע.** דקי״ל דמעכבי במזבח המשכן בפרק קדשי קדשים (לעיל דף סב.) מהו שיעכבו בבמת יחיד: **בבמה גדולה.** אף נוב וגבעון שהיו במות ליבור וכל שכן שילה ובית עולמים:

מתני׳

עין משפט נר מצוה

כו א מיי׳ פרק יח מהלכות מעה״ק הלכה יא ופרק יט הלכה ז:

כז ב מיי׳ שם פי״ט הלכה יא:

כח ג מיי׳ פי״ט שם הלכה א:

תורה אור השלם

1. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא הֱבִיאוֹ לְהַקְרִיב קָרְבָּן לַיהוָה לִפְנֵי מִשְׁכַּן יְהוָה דָּם יֵחָשֵׁב לָאִישׁ הַהוּא דָּם שָׁפָךְ וְנִכְרַת הָאִישׁ הַהוּא מִקֶּרֶב עַמּוֹ:
ויקרא יז, ד

2. וְאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכֻם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח:
ויקרא יז, ח

3. אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יִשְׁחַט שׁוֹר אוֹ כֶשֶׂב אוֹ עֵז בַּמַּחֲנֶה אוֹ אֲשֶׁר יִשְׁחַט מִחוּץ לַמַּחֲנֶה:
ויקרא יז, ג

4. וְיַבֵּן נַח מִזְבֵּחַ לַיהוָה וַיִּקַּח מִכֹּל הַבְּהֵמָה הַטְּהֹרָה וּמִכֹּל הָעוֹף הַטָּהוֹר וַיַּעַל עֹלֹת בַּמִּזְבֵּחַ:
בראשית ח, כ

5. וַיִּקַּח מְנוֹחַ אֶת גְּדִי הָעִזִּים וְאֶת הַמִּנְחָה וַיַּעַל עַל הַצּוּר לַיהוָה וּמַפְלִא לַעֲשׂוֹת וּמָנוֹחַ וְאִשְׁתּוֹ רֹאִים:
שופטים יג, יט

6. וְזָרַק הַכֹּהֵן אֶת הַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וְהִקְטִיר הַחֵלֶב לְרֵיחַ נִיחֹחַ לַיהוָה:
ויקרא יז, ו

מוסף רש״י

למעוטי שוגג אנוס ומוטעה. דהכוא משמע שיהא כהוייתו וכישנו דעתו (קדושין מג.) **להוציא שעיר המשתלח.** שאינו מיוחד לשם (לקמן קיג.) **על השלח הוא חייב.** אותו שלם משמע (לעיל קז.) **הוראת שעה היתה.** לוכל שעה היתה אי אלו שם שאר לידי היכר דבריס לחתיר (כתובות טו). ולא גמריגן מיעה לזוהות (סנהדרין פ:) **קרן.** אלכן אמה על אמה כרוס אמר לכל קרן: **ויסוד.** הלייגו אמה כעיקה לאשונה (סוכה מט.): **וריבוע.** אם אין המזבח מרובע (לעיל סב.):

מסורת הש״ס

פ) [קילוסין מג.], ב) ת״כ אחרי פ״י ה״ב, ג) [קילוסין יח: וש״נ] ת״כ קדושים פרש׳ י׳ ה״א, ספרי שלח קי״ב, ירושל׳ שבת פי״ט ה״ב, פסחים פ״ב ה״ז, פ״ט ה״א, יבמות פ״ח ה״א, סוטה פ״ז ה״ה, פ״ח ה״א, נדרים פ״א ה״א, ד) [לעיל קז. לקמן קט:], ה) לקמן קיט: פסחים פב: יומא סט: יבמות לה. כתובות טו. סנהדרין עח: פ: ע״ז כד: הוריות ו. מנחות נ: תמורה טו: פרה פ״ז מ״ו, תוספ׳ דפרה פ״ז ה״ד, ירושל׳ הוריות פ״א ה״ח, ו) ת״כ אחרי פ״ט ה״ז, ז) [לעיל סב. לקמן קכ.], ח) אחרי פ״ט ה״ב:, ט) שייך למשנה בעמ׳ הקודם.

הגהות הב״ח

(פ) גמ׳ על מאכן חייב חייב יצא מיבעי:

שינויי נוסחאות

א) איש מה ת״ל איש איש לרבות כו׳ (כתה״י וש״מ, וכ״ה ברש״י): ב) שאחזו באבר והעלוהו שפטורין (כתה״י וש״מ): ג) ההוא מאי עביד ליה מיבעי (כתה״י וש״מ): ד) איש דשחיטה נמי (ש״מ, ד״ה ד״פ״ט וש״ח, וכעי״ז בכי״צ): ה) עי׳ ביפה עיניים בשם מרכבת המשנה דהרמב״ם לא הזה גר׳ ואפילו השוחט לאיש. ועי׳ יד דוד: ו) צ״ל והעלן וכן בכל הסוגיא (ב״ש, וכ״ה ברוב כתה״י): ז) צ״ל חרץ (כתה״י וש״מ): ח) בכי״פ וכ״ש נוסף ואי משום ידייעה דבבתיים אין ידייעה לחצי שיעור: ט) והחזירו דברי הכל כו׳ הל״ל (ד״ה): י) צ״ל דברי הכל לאו העלאה היא (כי״פ וכן תוקן בגל׳ כי״י): יא) בכי״פ וכ״ש נוסף וכגון שלא נודע לו בין שאר איברים להקטרת זה האבר דחצאין דאי נודע לו מחייב ר׳ שמעון שתים וסק״ל. ועי׳ מ״ג ד״ה ומ״ם מצ״כ על נוס׳ זה: יב) כ״פ פנים דהיינו שהוטי פנים שהיו עומדים להקטירן בפנים שחסרו והעלן בחוץ (ב״ש): יג) שפקעו (כי״פ): יד) יוסי דאי כר׳ יוסי כיון דבפנים כו׳ כל״ל (*ש״מ): טו) צ״ל ניחייב (*ש״מ): טו) צ״ל והעלן וכן להלן בסמוך (כתה״י): יז) בצ״מ מוחק תיבת אפילו: יח) איסורן אם העלה כל״ל (*שמכ״י): יט) ב״כ אלא המעלה להדיוט ר״ל שמעלהו למאמרו ולבבודו. ע״כ מספר ישן (ב״ש): כ) בד״ו דאיתיה. ובל״ק מגיה דעדיין איתא: כא) ואבר כתיב. צריך שיהיה האבר כולו קיים כשמעלה ממנו אבל אבר כו׳ כל״ל (ב״ש): כב) צ״ל דמחייב (ב״ש וצ״ק): כג) ונקטרה עם השאר כל״ל (צ״ק): כד) המעלה כזית [מן ה]עולה ומן האימורין בחוץ חייב ואימורין מצטרפין לכזית כו׳ כל״ל (ב״ש). וגי׳ צ״ק וגבי עולה קתני עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן כו׳. ולפנינו ע״פ בה״ז וע״ש:

מתני' [א]אחד קדשים כשרין ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקודש והקריבן בחוץ חייב [ב]המעלה כזית מן העולה [א] ומן האימורין בחוץ חייב: **גמ'** [ג]ת"ר [ד]אשר יעלה עולה או זבח [ב] אין לי אלא עולה מנין [ג]לרבות אימורי אשם ואימורי חטאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ת"ל זבח [ג] מנין [ד]לרבות הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח [ה] והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים ת"ל [2]ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ואין לי אלא קדשים כשרים מנין לרבות פסולין [ה]כגון הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והניתנין בפנים שנתנן בחוץ ופסח וחטאת שנתנן [ה] שלא לשמן מנין ת"ל [2]לא יביאנו לעשות [ו]כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ: המעלה כזית מן העולה כו': עולה ואימוריה אין שלמים ואימוריהן לא תנינא להא דת"ר [ז]עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא בשלמא [ו] העלאת עולה דכליל אין שלמים לא אלא פיגול ונותר וטמא [ז] מ"ט [ח] והא [ז] תנן [ט]כל הפגולין מצטרפין וכל הנותרין מצטרפין קשיא פיגול אפיגול קשיא נותר אנותר פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול נותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותרו [ט] עד שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע היא [7]דתניא ר' יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר בהן [י] כזית בשר ומוקי לה בניתותרו וכר' יהושע וקלא תימה קומץ ולבונה אמאי לא מיחייב עלייהו בחוץ כשחסרו נהי דמיפסלי לכתחילה מ"מ מתקבלין הם בפנים דאם עלו לא ירדו להוה ליה פסולו בקדש כשחסר בין קמיצה להקטרה ולמאן דחשיב במנחות פ' קמא (דף ט:) חסרון כבעל מום ניחא וי"ל דאפילו תמצא לומר דאם עלה לא ירד מ"מ סברא הוא למעוטיה מדכתיב אותו על השלם הוא חייב ואינו חייב על החסר כיון דלכתחילה לא יעלה [ו] ולריך לדקדק אי מהדרינן פוקעין דידהו ובפרק [ב] המזבח מקדש (לעיל דף פג:) אילא כמה קראי לרבן גמליאל מהיא העולה על מוקדה ולאידך מאשר תאכל האש ועוד דדרשינן לעיל (דף פו.) ועשית עולותיך הבשר והדם עיכולי עולה אתה מחזיר ואי אתה מחזיר עיכולי גידין ועצמות משמע [א] הא בשר דומיא דגידים ועצמות מהדרינן אפילו במקלת ותימה אי פליג עליה רבי יוסי: **ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח.** הא דפליגיהו משום דמנחת כהנים בלא עשרון ומנחת כהן משיח אלי עשרון ותימה דלא תני מנחת נסכים: **עולה ואימוריו מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהם משום פיגול נותר וטמא.** במסכת מעילה פרק קדשי מזבח (דף טו:) תנן חמשה דברים בעולה מצטרפין זה עם זה הבשר והחלב והסלת והיין והשמן ושאר בתודה דאילא לחם ותימה לענין מאי קאמר אי לענין מעילה הא תנא ליה ריש (שם.) קדשי מזבח מצטרפין זה עם זה למעילה כו' ועוד דתודה אין בה מעילה כי אם לאחר זריקה באימורין אבל בלחם לא ואי (לא יתמיה) [בב] בחוץ הא לא תני בשמעתין אלא עולה ואימורין אבל חמשה דברים לא דאף על גב דמיחייבי בחוץ כדדרשי לעיל מקרא הני מילי בפני עצמן אבל איצטרופי לא ועוד דלא מיחייב בחוץ אלחם שבתודה ועוד חלב ויין דאיכא מצטרפין והא אין שיעורן שוה שזה בכזית וזה בשלשה לוגין ואי לענין לזרוק עליהן הדם הא אמר ובמנחה אפילו כולה קיימת לא יזרוק ואי לענין מחשבת פיגול אין אכילה והקטרה מצטרפין ונראה דמיירי לענין אכילה דמיחייב האוכל משום פיגול נותר וטמא ואי מרישא דקתני קדשי מזבח מצטרפין הוה אמינא במין אחד קמ"ל אפילו בכמה מינין ועוד תניהו למעוטי [בג] דאין דם חייבין עליו משום פיגול ועוד אשמעינן דחל פיגול אהנך דברים חמשה ושאה וגריך לומר דאתיא כר"מ דתנן לעיל בפרק ב"ש (דף מג:) [ואלו] דברים שאין חייבין עליהן משום פיגול מנחת נסכים והנסכים הבאין בפני עצמן דברי ר"מ וחכ"א אף הבאים עם הבהמה ובהקומץ זוטא (מנחות דף טו:) תנן נמי הזבח מפגל את הנסכים משקדש [בד] בכלי דברי ר"מ והא דחלב ויין מצטרפין אע"ג דחלב בכזית ומשקין ברביעית ה"מ בשתיה אבל דרך אכילה ששרה פתו ביין שיעורו בכזית וקלא תימה מאי איריא דנקט חמשה דברים בעולה הא בשלמים נמי מצטרפין לחייב משום פיגול ויש לומר דנקט עולה משום דאיירי נמי במעילה אף על גב דבתודה לא איירי במעילה: **כל הפיגולין מצטרפין.** תימה דלא מייתי מרישא דקתני (מעילה טו.) קדשי מזבח מצטרפין לפיגול ויש לומר דהוה מוקמינן לה בעולה דהא תני נמי מעילה אבל הך משמע טפי: **וכל הנותרות מצטרפין.** תימה דלא תני כל הטומאות מצטרפין ויש לומר דהוה משמע אפילו שרץ ונבלה ובשר המת והנהו לא מצטרפין כדתנן התם (דף יז:):

מתני' אחד קדשים כשרין ואחד קדשים פסולין שהיה פסולן בקודש והקריבן בחוץ חייב המעלה כזית מן העולה ומן האימורין בחוץ חייב: **גמ'** אשר יעלה עולה או זבח אין לי אלא עולה מנין לרבות אימורי אשם ואימורי חטאת ואימורי קדשי קדשים ואימורי קדשים קלים ת"ל זבח מנין לרבות הקומץ והלבונה והקטורת ומנחת כהנים ומנחת כהן משיח והמנסך שלשת לוגין יין ושלשת לוגין מים ת"ל ואל פתח אהל מועד לא יביאנו כל הבא לפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ ואין לי אלא קדשים כשרים מנין לרבות פסולין הכגון הלן והיוצא והטמא ושנשחט חוץ לזמנו וחוץ למקומו ושקבלו פסולין וזרקו את דמו והניתנין למטה שנתנן למעלה והניתנין למעלה שנתנן למטה והניתנין בחוץ שנתנן בפנים והניתנין בפנים שנתנן בחוץ ופסח וחטאת שנתנן שלא לשמן מנין ת"ל לא יביאנו לעשות כל המתקבל בפתח אהל מועד חייבין עליו בחוץ: המעלה כזית מן העולה כו': עולה ואימוריה אין שלמים ואימוריהן לא תנינא להא דת"ר עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ ולחייב עליהן משום פיגול נותר וטמא בשלמא העלאת עולה דכליל אין שלמים לא אלא פיגול ונותר וטמא מ"ט והא תנן כל הפגולין מצטרפין וכל הנותרין מצטרפין קשיא פיגול אפיגול קשיא נותר אנותר פיגול אפיגול לא קשיא כאן בפיגול כאן במחשבת פיגול נותר אנותר לא קשיא כאן בנותר כאן בשניתותרו עד שלא נזרק הדם ומני רבי יהושע היא דתניא ר' יהושע אומר כל הזבחים שבתורה שנשתייר בהן כזית בשר

מתני' אחד קדשים כשרין ואחד קדשים פסולין. הואיל ובפנים אם עלו לא ירדו מתקבל בפנים קרינא ביה וחייבין עליהן בחוץ כדליף בגמ': **המעלה כזית מן העולה ומאימוריה.** חלי זית מזה וחלי זית מזה חייב דכולה כליל: **גמ'** ואימורי קדשי קדשים. **הלבונה.** של מנחת נדבה: **ומנחת כהנים.** שהיא כליל ולאויה להעלאה כקומץ [יא] מנחת ישראל אבל שירי מנחת ישראל אינו חייב על העלאתם: **מנחת כהן משיח.** עשירית האיפה שהוא מביא בכל יום: **ושלשת לוגין יין.** שהוא פחות שבנסכים: **ושלשת לוגין מים.** בחג קאמר ובמוקדשין [יב] לחג שאין העלאת חוץ נוהגת בחולין: **מנין לרבות פסולין.** הכי דאם עלו לא ירדו דלא מתרבו מלא יביאנו דהא אינם ראויין להביא לכתחילה: **ת"ל לעשות.** משמע הראויין לעשות [יג] אפילו אינו ראוי לבא בפח מחוץ לפנים. והני נמי כיון דאם עלו לא ירדו וכהן נזקק להפך בהם בגינורא [יד] או להעלותן מראש המזבח למערכה ראויין ליעשות קרינא ביה: **שלמים לא.** אין בשרן מצטרף עם אימוריהן לכזית העלאת [יד] חוץ משום דבשר שלמים לאו בר הקטרה הוא ולא קרינא ביה אל פתח אהל מועד לא יביאנו: **ולחייב עליהן משום פיגול ונותר וטמא.** קא ס"ד באוכל כזית בשר ואימורין מעולת פיגול או נותר או בטומאת הגוף אכלו: **מאי טעמא.** לא מצטרף נמי בשר שלמים עם אימוריו לפיגול ונותר וטמא הא בין בבשר בין באימורין שייך פיגול נותר וטמא כדאמר בפ' בית שמאי (לעיל דף מג.) דכל שיש לו מתירין בין לאדם בין למזבח חייבין עליו משום פיגול והרי הדם מתיר את הבשר לאדם ואת האימורין למזבח ותנן נמי התם [מה:] דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול כגון הקומץ והלבונה והקטרת שאין להם מתירין אלא הם עצמן מתירין חייבין עליהן משום נותר ומשום טמא וכל שכן אימורין שהפיגול נוהג בהן ומקראי ילפינן להו: **כל הפיגולין מצטרפין.** משנה היא במעילה: **לאן בפיגול לאן במחשבת פיגול.** הא דקתני מצטרפין באוכל קאמר ולהתחייב חטאת והא דקתני עולה אין שלמים לא במחשבת פיגול שאם שחט או זרק על מנת להקטיר חלי זית בשר עולה וחלי זית מאימורין חוץ לזמנו פיגל אבל בשלמים [טו] חישב לאכול או להקטיר חלי זית בשר וחלי זית אימורין לא פיגל [ו] שאין מחשבת אכילה בנקטרין ואין מחשבת הקטרה בנאכלין: **לאן בנותר לאן בשניתותרו עד שלא נזרק הדם.** הא דקתני מצטרפין באוכל נותר קאמר והא דקתני עולה אין שלמים לא בשניתותרו מאיבוד ושריפה כגון אבדו הבשר והאימורין קודם זריקה ונשתייר חלי זית מזה וחלי זית מזה בעולה דכולה כליל הויא זריקה דהא איכא אכילת מזבח וכר' יהושע דאמר בפרק טבול יום (לעיל דף קד.) אם אין בשר אין דם וכיון דזריקה היא [טז] חייבין עליו משום נותר אם ניתותרו ואכל ממנו כדאמרן (לעיל מה:) דברים שאין חייבין עליהם משום פיגול חייבין [טז] משום נותר כגון קומץ שהוא אכילת מזבח בעולה וכל שכן דברים שחייבין עליהן משום פיגול כגון בשר עולה אבל שלמים אין חלי זית מבשרן וחלי זית מאימוריהן מצטרפין להיות שיור לזרוק עליהם את הדם דלא אכילת אדם איכא ולא אכילת מזבח איכא וכיון דלא הויא זריקה אם זרק אין חייבין עליהן משום נותר וטמא דקי"ל (מנחות דף כה:) כל הניתר לטהורין חייבין עליו משום טומאה ובפ' ב"ש (לעיל דף מה:) אתי נותר חילול חילול מטומאה ובמס' מעילה (דף ו:) לענין יולא אמרינן [יז] לר"א דאמר אין זריקה מועלת ליולא אין חייבין עליו משום נותר וטמא: **כל הזבחים.** בר מעולה: **אין** [יח] **זורק את הדם.** דאית ליה לר' יהושע [לעיל קד.] אם אין בשר אין דם מועשית עולותיך הבשר והדם [דברים יב] ובזבחים [טז] כתיב (שם) ודם זבחיך ישפך והבשר תאכל הזקיקן הכתוב זה לזה:

מסורת הש"ס

(א) ת"כ אחרי פ"י ה"ג, (ב) תוס' מעילה פ"א הט"ו, (ג) מעילה טו:, (ד) נמנות ט. כו. מעילה שם תוספתא דפסחים פ"ו ה"ג [פסחים עט. לעיל כה: בכורות לט:] תוספתא זבחים פ"ד ה"ב:, (ה) עי' יומא יב. שבועות יז: וברש"י, (ו) לעיל לה., (ז) עיין רש"ק וצ"ק.

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כאן בנותר וכו' דזריקה היא אצל עולה מיינן:

שינויי נוסחאות

א) מן העולה ומאימוריה בחוץ כל"ל (ש"מ): ב) תיבות או זבח ליתא בכתה"י ופרי"ד, וכן מתקן בש"מ: ג) בכתה"י וש"מ נוסף מנין לרבות את הדם ת"ל או זבח: ד) בכי"ל ור' נוסף ומנחת נסכים. וכן בת"ב. ועי' תוס' שהניחו במימרא אמאי לא תני מנחת נסכים: ה) כי"ל ששחטן (ש"מ וצ"ק. וב"ה ברוב כתה"י): ו) בכרוב כתה"י ובד"ו העלאה. ז"א בשלמא להעלותן בחוץ (בי"צ): ז) בכתה"י (זולת כי"ל) ובד"ו ליתא וטמא. ועי' תוס' בע"ב ד"ה כאן. וע' דק"ס פות ו ושם כתב שהגי' לפנינו היא מבה"ז שהוסיפה ע"פ הש"י: ח) מ"ט לא והא כי"ל (ש"מ): ט) ר"א בשניתותר לזרוק עליו את הדם ומני כו' (בי"צ), וכעי"ז במעילה טו ע"ב, ועי' תוס' כאן בע"ב: י) כי"ל מהן (*ש"מ): יא) גיר' בה"ז וה"ק בקומץ. וכ"ה בכי"פ: יב) ובמקודשין (בי"י ושמב"י): יג) לעשות אפילו אינן ראויין לבא (בי"פ וש"מ): יד) כי"ל להעלאת (כתה"י וב"ש): טו) בשלמים אם חישב (*ש"מ): טז) חייבין עליהן משום (כתה"י וש"מ): יז) אמרינן נמי לר"א (*ש"מ): יח) כי"ל אינו. וכדור זה שייך לע"ב אחר ד"ה לו כזית (ש"מ וצ"ק): יט) ובזבחים נמי כתיב (כתה"י וב"ש): כ) כי"ל דבפרק (צ"ק). ובכיאור דברי התוס' כזה עי' ל"ק ובס"ז וס"ל ושאר מפרשים: כא) משמע הא דומיא דבשר ודם אפי' במקצת מהדרינן ותימה היכי פליג ר"י כל"ל ור"ל דאף ר"י פליג אבל הגך מ"ד דס"ל מהדרינן ור"י ס"ל בכולן לא מהדרינן (צ"ק): כב) כי"ל להתחייב בחוץ (צ"ק): כג) למעוטי דם דאין חייבין כל"ל (באה"מ): כד) כי"ל משקדשו (צ"ק):

כט א מיי' פי"ט מהל' מעה"ק הלכה ז: ל ב מיי' שם הלכה י: לא ג ד מיי' שם הלכה ג: לב ה מיי' שם הלכה ז: לג ו מיי' שם הלכה ג: לד ז מיי' פי"ח מהל' פסה"מ הלכה יא:

תורה אור השלם

1. וְאֲלֵהֶם תֹּאמַר אִישׁ אִישׁ מִבֵּית יִשְׂרָאֵל וּמִן הַגֵּר אֲשֶׁר יָגוּר בְּתוֹכֻם אֲשֶׁר יַעֲלֶה עֹלָה אוֹ זָבַח: ויקרא יז, ח
2. וְאֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד לֹא יְבִיאֶנּוּ לַעֲשׂוֹת אֹתוֹ לַיהוָה וְנִכְרְתָה הָאִישׁ הַהוּא מֵעַמָּיו: ויקרא יז, ט

מוסף רש"י

והלן. דס הלן (נדה מ:). שלן בשרה חוץ למזבח (לעיל כז:) והיוצא. בשר עולה שיצא והכניסה והעלה: ושנשחטו חוץ לזמנו. על מנת לאוכלו חוץ לזמנו דהוי פגול: ושקבלו פסולין וזרקו את דמו. כגון בעל מום או שאר פסולין, ולהכי נקט קבלו פסולין ולא נקט שנטמאו פסולין, שהטמאים כשרה בפסולין, כדתנן (לקמן לא:) כל הפסולין שנטמו אין מיטמין כשרה: והניתנין למעלה. ממון הסיקרא, דקי"ל מוצאת בהמה למעלה דכתיב בה קרנות, ועולה למטה: והניתנין בפנים. על המזבח הפנימי, כגון פר העלם דבר ופר כהן משיח: והפסח והחטאת. לכהי נקט פסח וחטאת, דקי"ל כל הזמנים שמזמנו שלא לשמן כשרין חוץ מפסח וחטאת (נדה מ:) עולה ואימוריה מצטרפין לכזית להעלותן בחוץ. דאי מקטיר כחלי זית בשר וכחלי זית אימורין בחוץ, חייב עליהם משום מקטיר בחוץ, והקטרה בעינן בכזית כדכתיב ואם יאכל יאכל, ואמרינן (לעיל כח:) בשתי אכילות הכתוב מדבר, אחת אכילת אדם ואחת אכילת מזבח, מה אכילת אדם בכזית אף אכילת מזבח בכזית (מעילה טו:) שנשתייר בהן כזית בשר. דאיכא כדי אכילת אדם (בכורות לטז):